

Присєднавшись до Європейського Енергетичного Співтовариства, Україна взяла на себе дуже важкі зобов'язання – виконати вимоги Директиви Європейського парламенту і Ради Європейського Союзу 2001/80/ЄС «Про обмеження викидів деяких забруднюючих речовин в атмосферу від великих установок спалювання». Отже, до 31 грудня 2017 р. Україна зобов'язалася досягнути на енергогенеруючих установках гранично допустимих норм емісії золи, оксидів сірки та азоту (обчислюються в міліграмах у нормальному метрі кубічному, або мг/м³). Причому без жодних умов і перехідного періоду. На думку багатьох фахівців енергогалузі, вимоги названого документа є для України майже непосильними як за термінами, так і за необхідними інвестиціями.

Відповідно до вимог Директиви 2001/80/ЄС за неповних вісім років Україні необхідно у 20 разів скоротити викиди шкідливих речовин в атмосферу. Якщо валові викиди у 2009 р. становили 1127 тис. т, то відповідно до вимог директиви до початку 2018 р. вони мають бути скорочені до 56 тис. т.

Перед Україною постають завдання щодо неухильного зменшення викидів шкідливих речовин від теплоенергетичних установок з розробкою відповідних програм, визначенням цілей і завдань, заходів і термінів їх виконання, а також механізмів моніторингу. Також необхідно досягти в стислі терміни європейських рівнів гранично допустимих викидів від енергогенеруючих установок, що потребуватиме їх переоснащення та модернізації з використанням високоефективних систем очищення димових газів, вартість яких становить 20–25 % від вартості основного теплоенергетичного обладнання. Усі ці проблеми Україні доведеться вирішувати.

...Зарубіжний досвід вказує на те, що існують такі основні шляхи неухильного зменшення викидів шкідливих речовин від теплоенергетичних установок: впровадження екологічно безпечних установок, які базуються на сучасних технологіях для більш ефективного спалювання палива (котли циркулюючого киплячого шару, внутрішньоциклова газифікація вугілля тощо); впровадження високоефективних газоочисних установок при факельному спалюванні в котлах; підвищення ефективності енергетичного виробництва шляхом використання новітніх теплосилових установок для мінімізації паливовикористання і, відповідно, зменшення утворення шкідливих викидів; поступове згортання генерації на застарілих потужностях і модернізація тих теплосилових установок, термін використання яких ще не завершився.

Ще в листопаді 2010 р. українські урядовці ухвалили рішення розпочати

розробку Державної програми з виконання вимог Директиви 2001/80/ЄС. Але згідно із законодавством України, спочатку потрібно розробити концепцію цієї програми. Концепція вже розроблена, але, на жаль, ще не узгоджена з різними державними установами і до цього часу не затверджена.

Можна з розумінням поставитися до того, що розробка концепції є масштабною роботою, яка потребує часу. Але якщо на розробку концепції витрачено стільки часу, то скільки його знадобиться для розробки й узгодження самої програми? Слід зауважити, що до 31 грудня 2017 р. залишається мало часу не лише на розробку, а також на її реалізацію. Ми не маємо досвіду проектування та будівництва сірко- і азотоочисних установок, у нас досі відсутні виробничі потужності для їх виробництва. Немає також проектних рішень щодо утилізації продуктів цих газоочисних установок. Практично весь комплекс робіт необхідно починати з нуля.

...Варто зауважити, що така робота в європейських країнах проводилася протягом 40 років при колосальних капіталовкладеннях. Прикладом для нас може бути енергетика сусідньої Польщі, яка свого часу розв'язувала подібні проблеми. Коли польські фахівці побачили, що не вкладаються у зазначені терміни, вони узгодили з відповідними структурами Європейського Союзу необхідність відтермінувати повне виконання робіт щодо впровадження газоочисного обладнання на своїх ТЕС.

Сьогодні енергетика Польщі є взірцем виконання європейських нормативів щодо викидів шкідливих речовин. Там було введено в дію низку котельних агрегатів з циркулюючим киплячим шаром (у тому числі вперше у світі з надкритичними параметрами пари), впроваджено вискоелективні сірко- і азотоочисті установки, створено потужну індустрію з виробництва необхідного для цього обладнання.

Енергетика України повинна вибрати цей апробований шлях. Інакше нас виключать із членів Європейського Енергетичного Співтовариства, чого не можна допустити. Впровадження європейських стандартів в Україні, у тому числі в енергетиці, є запорукою нашого подальшого розвитку (*Акімов А. Викиди // Дзеркало тижня. Україна (http://gazeta.dt.ua/energy_market/vikidi-.html). – 2013. – 30.08. – 6.09).*